

hamboorg.city

Tipovi škola u Njemačkoj — Grundschule do Abitura

Različiti tipovi škola u njemačkom obrazovnom sistemu: od Grundschule do Abitura objašnjeni detaljno.

Deutsche Begriffe: Schulformen | Grundschule | Gymnasium | Realschule | Hauptschule | Gesamtschule | Abitur

Nemački školski sistem — pregled

Nemački obrazovni sistem je **organizovan federalistički** — što znači da svaka od 16 saveznih pokrajina ima svoje zakone o školama. Međutim, postoji **zajednička struktura** koja važi za celu Nemačku.

Nivoi obrazovanja

Nivo	Uzrast	Razred	Trajanje
Vrtić / Kita	0-6 godina	-	Dobrovoljno
Grundschule	6-10 godina	1-4 (Berlin/Brandenburg: 1-6)	4 godine
Srednja škola	10-16/18 godina	5-10/12/13	5-9 godina
Stručna obuka / Studije	od 16/18 godina	-	2-5+ godina

Grundschule (razredi 1-4)

Svi učenici idu **zajedno** u Grundschule. Ovde se postavljaju **temelji**:

- **Čitanje, pisanje, računanje**

- **Nauka o životnoj sredini** (priroda, društvo, tehnologija)
- **Fizičko vaspitanje, likovna kultura, muzika**
- **Religija ili etika**
- Prvi **strani jezik** (obično engleski od razreda 3)

Ocene

- **Razredi 1-2:** U većini saveznih pokrajina **nema ocena**, već pismenih vrednovanja
- **Od razreda 3:** Ocene od 1 (odličan) do 6 (neznatan)

Preporuka za prelazak

Na kraju Grundschule (razred 4), škola daje **preporuku** za srednju školu:

- **Gymnasium** — za učenike visokog dostignuća (ocena 1-2)
- **Realschule** — za srednje dostignuće (ocena 2-3)
- **Hauptschule / Gesamtschule** — za sve ostale

Važno: U većini saveznih pokrajina preporuka **nije obavezna** — roditelji mogu slobodno birati. U **Bavarskoj i Brandenburg** je obavezna (s probnom obukom kao alternativom).

Tipovi srednje škole

Gymnasium (razredi 5-12/13)

Gymnasium je **akademski put** prema Abituru (srednjoj maturiteti):

- **Trajanje:** 8 godina (G8) ili 9 godina (G9) — u zavisnosti od savezne pokrajine
- **Diploma: Abitur** (opšta srednja maturiteta) — daje pravo da se upiše bilo koje univerzitete
- **Predmeti:** Široka ponuda, od razreda 6 drugi strani jezik (francuski, latinski, španski)
- **Zahtevi:** Visoki rezultati, samostalno učenje
- **Viši razredi** (razredi 11-12/13): Izbor **specijalnih kurseva** (LK) i **osnovnih kurseva** (GK)

Za koga? Deca koja vole da uče, mogu misliti apstraktno i planiraju da se bave naukom.

Realschule (razredi 5-10)

Realschule nudi **sveobuhvatno opšte obrazovanje** s praktičnom primenom:

- **Diploma: Mittlere Reife** (Realschulabschluss / srednje obrazovanje)
- **Predmeti:** Slično kao Gymnasium, ali manje apstraktno; izborni predmeti (tehnologija, ekonomija, društvene nauke)
- **Posle:** Stručna obuka, stručna škola (FOS) → Fachabitur → studije na stručnom univerzitetu moguće

Za koga? Deca koja žele čvrsto obrazovanje i nisu se još odlučila između stručne obuke i studija.

Hauptschule (razredi 5–9/10)

Hauptschule je **usmerena na praksu** i priprema za **stručnu obuku**:

- **Diploma: Hauptschulabschluss** (nakon razreda 9) ili **Prošireni Hauptschulabschluss** (nakon razreda 10)
- **Praksa:** Puno praktikuma, bliska saradnja sa preduzećima
- **Posle:** Stručna obuka (učenje zanata)
- **Savet:** Dobar Hauptschulabschluss otvara vrata — mnoga obrtna preduzeća trebaju učenike

Za koga? Deca koja su praktično darovita i žele rano da ude u radni vek.

Napomena: Hauptschule se **ukida** u mnogim saveznim pokrajinama ili se spaja s Realschule (→ Stadtteilschule, Oberschule, Gemeinschaftsschule).

Gesamtschule (razredi 5–12/13)

Gesamtschule spaja **sve obrazovne puteve** pod jednom krovom:

- **Sve diplome moguće** — Hauptschulabschluss, Mittlere Reife, Abitur
- **Diferencijacija:** Specijalni kursevi na različitim nivoima (E-kurs, G-kurs)
- **Bez rane odluke** — odluka o diplomi donosi se u višim razredima
- **Program celog dana** — često s obrokom, aktivnostima, popodnevnom brigadom

Za koga? Deca koja se još razvijaju i ne žele biti stavljena u kutiju nakon razreda 4.

Stadtteilschule / Gemeinschaftsschule / Oberschule

Ovi tipovi škola su u zavisnosti od savezne pokrajine **varijante Gesamtschule**:

- **Hamburg:** Stadtteilschule (sve diplome uključujući Abitur)
- **Berlin:** Integrierte Sekundarschule (ISS)
- **Schleswig-Holstein:** Gemeinschaftsschule
- **Donja Sacsonia:** Oberschule

- **Baden-Württemberg:** Gemeinschaftsschule

Škola za decu sa posebnim potrebama

Za decu s **posebnim potrebama za potporom** postoje škole za decu sa posebnim potrebama:

- **Oblasti specijalizacije:** Učenje, govor, emocionalni razvoj, intelektualni razvoj, telesni razvoj, vid, sluh
- **Mali razredi** (8–12 učenika), specijalizovani učitelji
- **Inkluzija:** Trend ide prema **inkluzivnom obrazovanju** — deca s posebnim potrebama pohađaju redovnu školu uz pomoć (školski pratilac, specijalni pedagog)

Diplome i njihova vrednost

Diploma	Tip škole	Mogućnosti
Hauptschulabschluss	Hauptschule, Gesamtschule	Obuka u zanatima, maloprodaji, ugostiteljstvu
Mittlere Reife	Realschule, Gesamtschule	Obuka (komercijalna, tehnička), FOS → Fachabitur
Fachabitur (Stručna matura)	Stručna škola (FOS), Viša stručna škola (BOS)	Studije na stručnim univerzitetima
Abitur (Opšta matura)	Gymnasium, Gesamtschule	Studije na bilo kojem univerzitetu

Drugi put obrazovanja

Takođe i nakon škole možete **dobiti bilo koju diplomu:**

- **Večernja škola / Kolegijum** — Abitur za odrasle
- **VHS** — dobiti Hauptschulabschluss i Realschulabschluss
- **Škola na daljinu** — fleksibilno od kuće
- **Prijava ispita za ne-učenike** — ispit bez pohađanja škole

Koja je škola prava?

Pomoć pri odlučivanju

Pitanje	Gymnasium	Realschule	Hauptschule/Gesamtshule
Voli li da uči i puno uči?	Da	Ponekad	Više praktično
Može li misliti apstraktno?	Da	Umjereno	Više konkretno
Čita li puno i sa guštom?	Da	Ponekad	Retko
Je li studija planirana?	Vjerovatno	Može biti	Više obuke
Trebate li puno podrške?	Malo	Srednje	Puno

Važno: Fleksibilnost

Nemački školski sistem je **fleksibilan**:

- Prelazak s Gymnasiuma na Realschule — ako je previše teško
- S Realschule na Gymnasium — s dobrim ocenama
- Hauptschulabschluss → Mittlere Reife → Abitur — sve je moguće, samo je put duži

Niti jedna diploma nije konačna — u Nemačkoj uvek možete da napredujete!

Saveti za strane roditelje

1. Uzeti preporuku za prelazak ozbiljno, ali ne kao presudu — vaše dete se može razvijati

2. Posjetiti dan otvorenih vrata — gotovo svaka škola to nudi (januar-mart)

3. Gesamtschule kao mogućnost — ako niste sigurni, Gesamtschule drži sve puteve otvorene

4. Jezik je ključ — deca koja dobro govore nemački imaju bolje mogućnosti

5. Koristiti obrazovanje i učešće — doplatci za dodatnu nastavu ako je škola teška

6. Ne porediti — nemački sistem je drugačiji od vašeg zemlje, ali nije gori

--- *Stanje: mart 2026. Sve informacije bez garancije.